

UPOZNAVANJE
EVROPSKE
UNIJE

Izgradnja
evropskog
pravosudnog
područja

Pravosuđe, osnovna prava i jednakost

Pravosuđe za građane i pravosuđe za rast: istinsko evropsko pravosudno područje poboljšaće živote građana i omogućiti firmama da u potpunosti iskoriste jedinstveno tržište

UPOZNAVANJE EVROPSKE UNIJE

*Ova publikacija je deo serije publikacija koje objašnjavaju
šta EU radi u različitim oblastima politike,
zašto se EU angažovala i koji su rezultati.*

Publikacije se mogu naći na internetu:

http://europa.eu/pol/index_en.htm

<http://europa.eu/!bY34KD>

Kako funkcioniše EU
Evropa u 12 lekcija
Evropa 2020: Evropska strategija rasta
Osnivači EU

Poljoprivreda
Bankarstvo i finansije
Granice i bezbednost
Budžet
Klimatske akcije
Konkurencija
Potrošači
Kultura i audiovizuelni mediji
Carina
Digitalna agenda
Ekonomika i monetarna unija i evro
Obrazovanje, obuka, omladina i sport
Zapošljavanje i socijalni poslovi
Energija
Proširenje
Preduzeća
Životna sredina
Borba protiv prevara
Bezbednost hrane
Spoljni poslovi i bezbednosna politika
Humanitarna pomoć i civilna zaštita
Unutrašnje tržište
Međunarodna saradnja i razvoj
Pravosuđe, osnovna prava i jednakost ✖
Pomorski poslovi i ribnjaci
Migracija i azil
Javno zdravlje
Regionalna politika
Istraživanje i inovacije
Oporezivanje
Trgovina
Transport

SADRŽAJ

Zašto su nam potrebne
pravosudne politike 3

Kako EU radi na tome: sredstva
i ciljevi 5

Šta radi EU: poboljšanje
svakodnevnog života
građana i firmi 9

Pregled: osnaživanje građana
i negovanje rasta 14

Saznajte više 16

Upoznavanje EU:

Pravosuđe, osnovna prava i jednakost

Evropska komisija
Generalni direktorat za komunikaciju
Informacije za građane
1049 Brisel
BELGIJA

Rukopis ažuriran u novembru 2014

Naslovnica i slika sa druge strane:
© iStockphoto.com/J.L.Bulcao

16 str. — 21 × 29.7 cm
ISBN 978-92-9238-208-7
doi:10.2871/328750

Luksemburg: Služba za
publikacije EU, 2014

© European Union, 2014
Umnožavanje dozvoljeno. Za svako korišćenje ili
reprodukciju individualnih fotografija potrebna je
dozvola direktno od nosioca autorskih prava.

Zašto nam trebaju delotvorne pravosudne politike

U Evropi otvorenih granica sve više i više ljudi živi, radi, studira i posluje u drugim zemljama Evropske unije (EU). EU olakšava građanima da koriste svoja prava izgradnjom jedinstvenog evropskog pravosudnog područja. EU teži jačanju uzajamnog poverenja između sudova i administracija 28 zemalja EU, kako bi došlo do uzajamnog priznavanja sudskih odluka između zemalja EU. Harmonizacija pravosudnih propisa i minimalnih standarda širom EU kao i pristup pravdi pod jednakim uslovima ključna su pitanja zajedničkog pravosudnog područja. Pored toga, EU radi na omogućavanju ljudima i firmama da u potpunosti iskoriste njeno jedinstveno tržište.

Pružanje praktičnih rešenja

Pravosudne politike EU imaju za cilj da olakšaju uživanje prava građana i firmi i pružanje praktičnih rešenja za prekogranične probleme. Neki Evropljani trenutno se suočavaju sa preprekama kada na primer žive, putuju, studiraju ili rade u drugoj zemlji EU. Firme mogu da se suoče sa problemom oko razlika u zakonima o obligacionim odnosima ili o porezima ili potrošačima, administrativnim zahtevima ili propisima o zaštiti podataka.

EU nudi praktična rešenja za takve prekogranične probleme i time pomaže da se iskoristi pun potencijal jedinstvenog tržišta. To čini da se građani osećaju uverenim da su njihova prava zaštićena, bez obzira gde se nalaze u EU. Istovremeno, smanjenjem birokratije i stvaranjem pravne sigurnosti, koja je firmama potrebna da u potpunosti iskoriste prilike jedinstvenog tržišta, one počinju da se oslanjaju i da imaju poverenja u zakone EU.

Građani moraju biti u stanju da koriste svoja prava, takođe i kada su u zemlji EU koja nije njihova zemlja.

Trenutni ciljevi

Osnovni cilj EU u ovom pogledu je razvoj istinskog evropskog pravosudnog područja na osnovu uzajamnog priznavanja i uzajamnog poverenja. Građani, potrošači i firme moraju biti u stanju da se oslanjaju i da koriste svoja prava unutar i širom nacionalnih granica. Ovo zahteva puno poštovanje vladavine prava, osnovnih prava i nezavisnosti pravosuđa.

EU želi da obezbedi 'pravdu za građane i 'pravdu za rast'. Sledeće oblasti su one u kojima građani i firme mogu najviše očekivati od kreatora politike u Evropi.

Građansko pravo: U Evropi otvorenih granica, jasno je da se u određenim okolnostima građanin jedne zemlje može naći pred sudom druge zemlje EU. Kako bi se pomoglo u tim slučajevima, EU promoviše bolji pristup pravdi, uzajamno priznavanje sudskih odluka i veću konvergaciju u oblasti proceduralnog zakona. Zajednički evropski proceduralni propisi imaju za cilj da pomognu porodicama sa međunarodnom pozadinom u rešavanju teških problema kao što su razvoj, sporovi o starateljstvu ili posledice smrti člana porodice.

Jedinstveno tržište od 1992. omogućava ljudima i firmama slobodno kretanje i trgovinu unutar granica EU. Još je potrebno da se jedinstveno tržište zaokruži jer se firme i potrošači suočavaju sa problemima kao što su prepreke u vezi sa zakonima o obligacionim odnosima, razlikama u poreskim ili potrošačkim zakonima i administrativnim zahtevima. Pored toga, značajan set zakona pripremljenih u toku proteklih 20 godina za zaštitu ekonomskog interesa potrošača tek treba da se bolje primeni i biće dalje prilagođen promenljivim poslovnim modelima i obrascima potrošnje. Za više informacija o potrošačkoj politici EU, vidite brošuru 'Potrošači' iz ove serije.

Krivično pravo: Često postoji evropska dimenzija u krivičnim pitanjima. U slučajevima kada se sumnja, na primer, da kriminalna organizacija deluje u nekoliko zemalja EU, ili da se sumnjivi kriminalac krije u drugoj zemlji EU, potrebna je pravosudna saradnja. Ovakva saradnja obuhvata jačanje dijaloga i delovanja između organa krivičnog gonjenja zemalja EU. U tom pogledu, EU razvija evropsko područje krivičnog prava gde nacionalne agencije za primenu zakona i pravosudni organi mogu temeljeno verovati i oslanjati se jedni na druge. Ovo će povećati poverenje građana u pravičnost krivičnih postupaka, naročito u vezi sa zaštitom njihovih

prava kada su pred sudom u drugoj zemlji, ili ako postanu žrtve kriminala u drugoj zemlji.

Osnovna prava: Povelja o osnovnim pravima Evropske unije postala je pravno obavezujuća stupanjem na snagu Lisabonskog sporazuma 2009. Akcije Unije moraju biti besprekorne u pogledu elementarnih prava i EU mora da osigura poštovanje prava predviđenih u Povelji. Povelja mora da služi kao kompas za politike Unije i njihovu primenu od strane zemalja EU.

Državljanstvo EU: Državljanstvo EU se automatski prenosi na sve državljane zemalja EU i daje svakom građaninu Unije dodatni set prava koja imaju konkretan i pozitivan uticaj na njihove živote. EU prati primenu i sprovođenje prava državljanstva EU od strane država članica na način predviđen Ugovorom kako bi osigurala da građani EU u stvari mogu uživati ova prava.

Jednakost: Rodna jednakost i nediskriminacija su neke od temeljnih vrednosti EU. EU deluje u ime građana kako bi sprečila diskriminaciju po osnovu pola, rase ili etničkog porekla, vere i veroispovesti, invaliditeta, uzrasta i seksualne orijentacije, putem zakonodavstva, sredstava i politika u oblastima koje se tiču svih kategorija, kao što su zapošljavanje i pristup robi i uslugama pod jednakim uslovima za osobe sa invaliditetom. EU ima za cilj da dalje ojača rodnu jednakost širom EU smanjenjem jaza u zaradama između polova i povećanjem broja žena na odgovornim funkcijama, naročito u politici i firmama, kao i sprečavanjem rodnog nasilja i povećanjem zaštite i podrške žrtvama.

Udruženo razmišljanje – veze sa ostalim oblastima politike

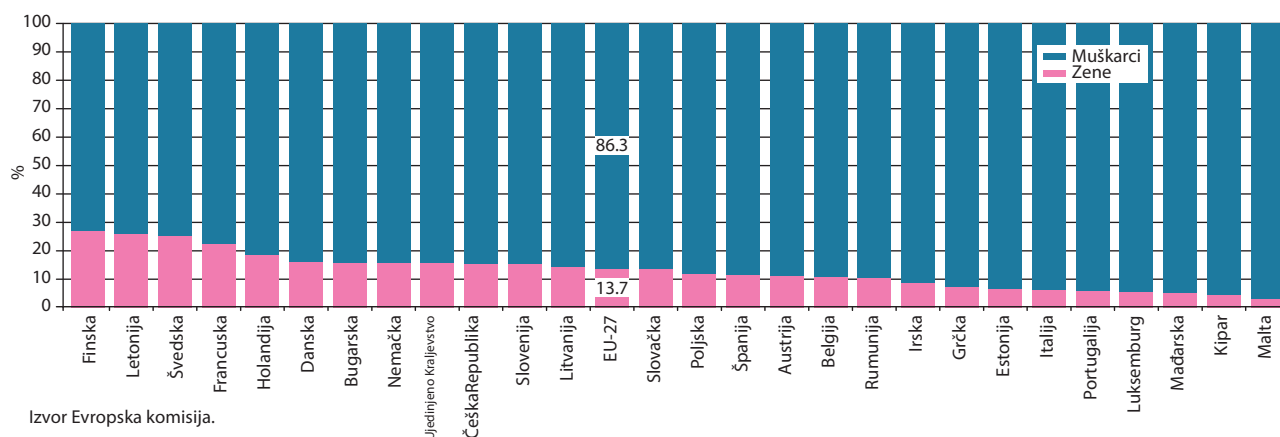
Politike u oblasti pravde izgrađene su oko uzajamno povezanih ciljeva 'Pravda za građane' i 'Pravda za rast' i oni doprinose **Europe 2020** — planu rasta EU u narednoj deceniji.

EU radi u nekoliko oblasti politike kako bi osigurala da građani EU mogu u potpunosti da uživaju svoja prava u svakodnevnom životu. Izveštaj o državljanstvu EU, objavljen 2013, nadgrađuje se na dostignućima prvog izveštaja ovakve vrste usvojenog 2010. godine i predstavlja 12 ključnih akcija koje Evropska komisija preduzima da poboljša živote građana EU, naročito u prekograničnim situacijama. Posvećeni dokument o napretku pokazuje dostignuća ostvarena primenom akcija utvrđenih u izveštaju o državljanstvu za 2010.

Uprkos dosadašnjim dostignućima, jedinstveno tržište još uvek nije zaokruženo. Politike 'pravde za rast' imaju za cilj jasne potrošačke i komercijalne propise i efikasno rešavanje sporova i na nacionalnom i na nivou EU. One olakšavaju prekograničnu trgovinu i omogućavaju kompanijama i potrošačima da bolje iskoriste prilike koje im nudi unutrašnje tržište i samim tim pomažu da se poveća potencijal jedinstvenog tržišta.

Bilo da rade u svojoj ili drugoj državi EU, građani imaju određeni minimum prava u vezi sa nediskriminacijom, zdravljem i bezbednošću na radu, jednake prilike za žene i muškarce i jednak tretman na poslu. Oni takođe imaju pravo na visok stepen zaštite potrošača. Svojom **Evropskom potrošačkom agendom** Evropska komisija je objavila svoju opštu potrošačku strategiju koja će biti primenjena u svim politikama EU.

PROCENAT ŽENA I MUŠKARACA U ODBORIMA NAJVEĆIH JAVNIH PREDUZEĆA - 2012

Kako EU radi na tome: sredstva i ciljevi

Pravni okvir

Lisabonski sporazum je stupio na snagu u decembru 2009. godine. On osnažuje demokratiju u EU i njene kapacitete da promoviše interese građana na svakodnevnoj osnovi. Stavljanjem građana u srce svih politika EU, Lisabonskim sporazum je doneo delotvornu revoluciju u kreiranju politike EU u oblasti pravosuđa, osnovnih prava i državljanstva.

Od stupanja na snagu Lisabonskog sporazuma EU ima mandat da donosi zakone u oblasti krivičnog prava.

Štaviše, **Povelja o osnovnim pravima Evropske unije** je postala obavezujuća Lisabonskim sporazumom. Institucije EU moraju poštovati prava ugrađena u Povelji. Povelja takođe važi za zemlje EU kada primenjuju zakone EU.

Od početka 2011. godine Evropska unija je takođe strana u Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetima (UNCPRD) koja je samim tim postala deo pravnog poretka EU. Ovo znači da je UNCPRD obavezujuća za Evropsku uniju i čini deo zakona EU.

Pravda za građane

Svaki državljanin države članice EU je takođe i državljanin EU. Državljanstvo EU ne zamenjuje nacionalno državljanstvo. Umesto toga, ono svim građanima EU dodeljuje dodatni set prava, zagarantovanih ugovorima EU, koja su u središtu njihovih svakodnevnih života. Ta prava su:

- da budu u stanju da putuju i žive bilo gde u EU;
- da ne budu diskriminisani na osnovu nacionalne pripadnosti;
- da budu u stanju da glasaju i kandiduju se na opštinskim i izborima za Evropski parlament u svom mestu boravka bez obzira na nacionalnu pripadnost;
- da dobiju pomoć ambasade ili konzulata druge države EU van EU, pod istim uslovima kao i građani te zemlje;
- da podnesu peticiju Evropskom parlamentu i da podnesu predmet Evropskom ombudsmenu;
- da pokrenu ili da potpišu, zajedno sa ostalim građanima EU, građansku inicijativu kojom se poziva na novo zakonodavstvo EU.

EU je uspostavila propise kojima se garantuju ova prava i nastoji da osigura da građani mogu da uživaju ista slobodno i bez ometanja.

Sve veća učestalost slobodnog kretanja osoba, robe i usluga što neizbežno dovodi do povećanja broja prekograničnih sporova. EU je ustanovila procedure osmišljene da se pomogne pojedincima u prekograničnim sporovima. Na primer, građanske presude donete od strane suda jedne države članice priznaju se i primenjuju u svim državama članicama. EU želi da osigura da svi građani mogu da se obrate sudu i organima u svakoj državi EU sa istom lakoćom kao i u svojoj. U cilju ponude pravne sigurnosti u prekograničnim porodičnim pravnim sporovima državljanima EU, EU je u proteklim godinama usvojila neke pravne instrumente, a pregovaralo se i o nekim drugim važnim alatima.

Svako se suočava sa rizikom da postane žrtva kriminala ili da bude okrivljen ili osumnjičen za krivično delo kada putuje u inostranstvo. EU radi na nizu 'prava na pravično suđenje' koja će biti primenjena širom EU, osmišljena da ustanove zajedničke minimalne standarde EU u krivičnim predmetima. Prava okrivljenih na informacije, prevod i tumačenje tokom krivičnih postupaka širom EU i pristup advokatu i komunikaciji nakon privođenja su već uneta u zakon. Sve ove direktive garantuju pravo na pravično suđenje od prve faze policijskog ispitivanja i tokom celog krivičnog postupka. Trenutno se razgovara o novom paketu zakonskih predloga za jačanje mera proceduralne zaštite građana u krivičnim postupcima. On se bavi načelom pretpostavke nevinosti i pravom prisustva tokom suđenja, posebnim zaštitnim merama za osumnjičenu i okrivljenu decu, i pružanjem pravne pomoći. Pored toga, EU osnažuje prava građana i utvrđuje minimalne standarde za podršku i zaštitu žrtava zločina ili nasilja. Prava žrtava su osnovna prava, uključujući i poštovanje ljudskog dostojanstva, privatnog i porodičnog života i svojine.

Prava i slobode

Povelja o osnovnim pravima EU sadrži šest osnovnih prava i sloboda zaštićenih u EU. Oni su:

- dostojanstvo
- slobode
- jednakost
- solidarnost
- građanska prava
- pravda.

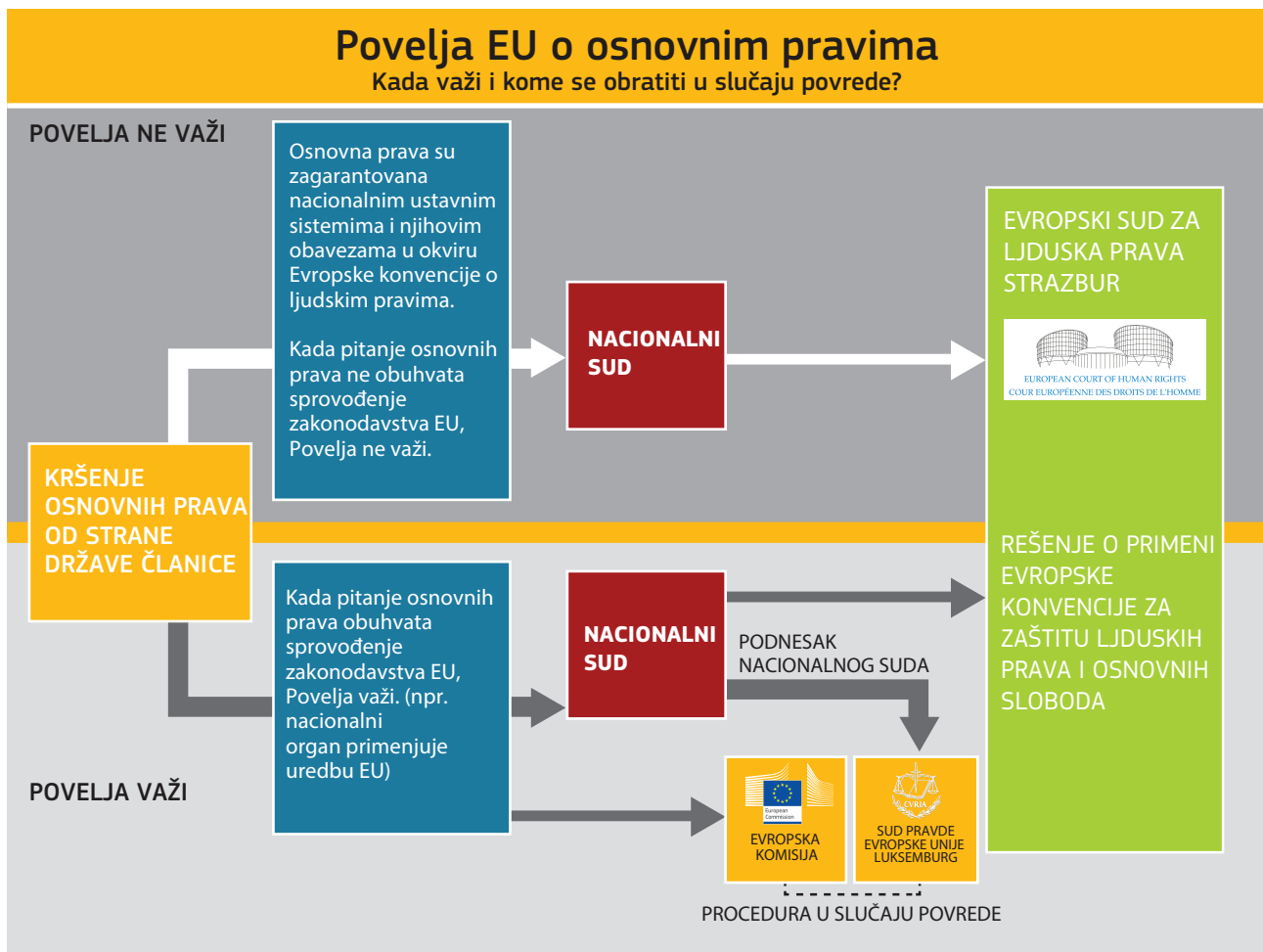
Povelja, proglašena 2000. godine, postala je pravno obavezujuća u EU stupanjem na snagu Lisabonskog sporazuma u decembru 2009. godine.

Povelja se mora poštovati od strane institucija EU i nacionalnih organa, uključujući i sudove, kada primenjuju zakone EU. Na primer, Povelja važi kada zemlje EU usvoje ili primenjuju nacionalni zakon kojim se sprovodi direktiva EU ili kada njihovi organi direktno primenjuju uredbu EU. Povelja ne produžava nadležnosti EU na pitanja koja nisu obuhvaćena ugovorima.

U slučajevima kada Povelja ne važi, zaštita osnovnih prava je zagarantovana prema ustavu ili ustavnim tradicijama zemalja EU i svim međunarodnim konvencijama koje su ratifikovale.

Gde bi trebalo da se obratite ako mislite da su vaša osnovna prava povređena? Konsultujte evropski portal e-pravda!

<http://e-justice.europa.eu/>

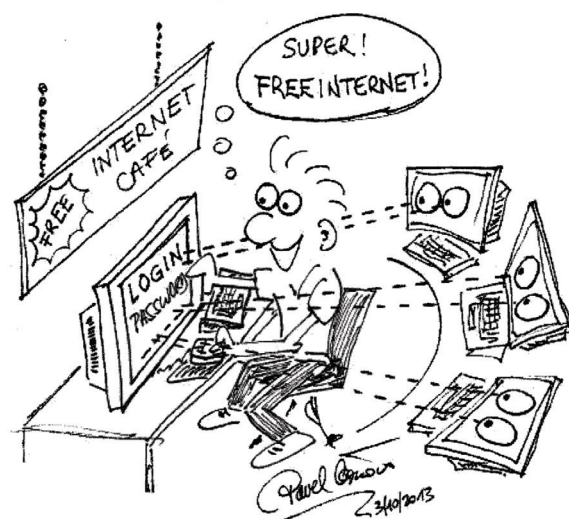
Jednakost i nediskriminacija su druga prava uneta u Povelji. Delovanje EU u oblasti nediskriminacije je puno godina bilo usmereno ka prevenciji diskriminacije na osnovu nacionalne pripadnosti i pola. Shodno tome, države članice su se jednoglasno usaglasile da dodele nova ovlašćenja EU u suzbijanju diskriminacije na osnovu verskog ili etničkog porekla, vere ili veroispovesti, invaliditeta, uzrasta i seksualne orijentacije u pitanjima zapošljavanja. Danas postoji dodatno zakonodavstvo EU za obezbeđivanje jednakog tretmana i sprečavanje diskriminacije u pitanjima socijalne zaštite i pristupa robama i uslugama.

U EU svako ima pravo na zaštitu ličnih podataka i ustanovljena su zajednička pravila za osiguravanje da pojedinci uživaju visok standard zaštite svugde u EU. Reforma ovih pravila je predložena početkom 2012. godine u cilju jačanja prava pojedinaca i rada na pitanjima globalizacije i novih tehnologija.

Pravda za rast

Firme u EU se danas suočavaju sa širokom lepezom a ponekad i protivrečnim zahtevima za zaštitu podataka, zbog različitih nacionalnih zakona na snazi. Kao i u pogledu zaštite individualne privatnosti, napred pomenuta reforma propisa za zaštitu podataka ima za cilj eliminisanje složenih administrativnih opterećenja, kao i mnogih drugih troškova povezanih sa različitim zahtevima za zaštitu podataka koji trenutno postoje širom EU. Uz dodatno usklađivanje propisa za zaštitu ličnih podataka širom EU, potrošači će moći da se osećaju sigurnije kada kupuju robu i usluge na internetu. Ovo je ključan korak ka obezbeđivanju da e-poslovanje u potpunosti doprinese preko potrebnom ekonomskom rastu i otvaranju radnih mesta.

Zato je i Evropska komisija ažurirala zakonodavstvo EU o potrošačima i prilagodila ga je trenutnim onlajn praksama, u najskorijem slučaju preko uvođenja direktive o pravima potrošača koja je stupila na snagu 13. juna 2014. godine. 500 miliona potrošača u EU daje značajan doprinos ekonomskom oporavku EU. Samim tim, trenutno zakonodavstvo utvrđuje visoke standarde zaštite potrošača u EU i obuhvata, između ostalih oblasti, nepravilne marketinške prakse, kao što su reklame koje dovode u zabludu, pravila o potrošačkim ugovorima, npr. nepravilni uslovi ugovora, garancije za proizvode i obaveze o informacijama (Više informacija o pravima potrošača može se naći u publikaciji 'Potrošači' iz ove serije).

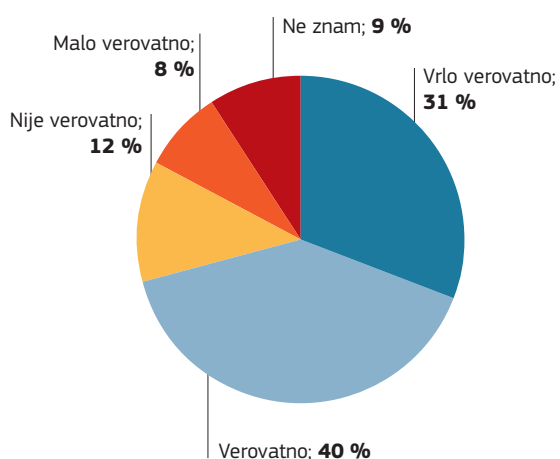
© Pavel Černoch

Evropska komisija je predložila reformski paket za zaštitu podataka kako bi se povećala digitalna ekonomija Evrope i ojačala onlajn zaštita ličnih podataka. Zaštitite svoje lične podatke!

EU radi na boljem pružanju pristupačnih roba i usluga na evropskom tržištu. Ovo se tiče ne samo roba i usluga za svakodnevnu upotrebu sa pristupačnim karakteristikama za osobe sa invaliditetom, već i za starija lica i mnoge druge. Bolje funkcionisanje unutrašnjeg tržišta tim robama i uslugama doprineće ekonomskom rastu i olakšaće kompanijama da posluju širom Evrope.

Još uvek postoje prepreke u prekograničnoj trgovini. Trgovci moraju da poštuju različite nacionalne ugovorne zakone ukoliko žele da prodaju svoje proizvode u drugim zemljama EU. Ovo je skupo i sprečava mnoge trgovce da posluju sa potrošačima u inostranstvu. Kako bi se prevazišao ovaj problem, Evropska komisija je predložila 'Zajednički evropski zakon o prodaji' 2011. godine, u cilju zaokruživanja jedinstvenog tržišta, jačanja rasta i otvaranja radnih mesta. Cilj, sa jedne strane, jeste da se olakša trgovina ponudom seta jedinstvenih propisa za ugovore o prekograničnoj prodaji širom EU. Ukoliko trgovci ponude svoje proizvode na osnovu zajedničkog evropskog zakona o prodaji, potrošači će imati opciju da izaberu evropski ugovor povoljan za korisnike sa visokim stepenom zaštite. Sa druge strane, ovo takođe promoviše digitalno jedinstveno tržište ponudom jedinstvenog seta propisa za snabdevanje digitalnim sadržajem.

INTERESOVANJE ZA ZAJEDNIČKI EVROPSKI UGOVOR O PRODAJI (1)

(1) Nedavno istraživanje pokazuje jasno interesovanje firmi. Grafikon pokazuje odgovore poslovnih ljudi na pitanje kolika je verovatnoća da će oni koristiti evropski zakon o ugovoru sa potrošačima za prekograničnu prodaju potrošačima u EU.

Efikasan pravosudni sistem i zdravo regulatorno okruženje mogu dati veliki doprinos povećanju ekonomskog rasta u Evropi. Zahvaljujući zakonu EU komercijalne presude se automatski priznaju u svim državama članicama EU. Rešenje može biti jednostavno i jeftino, a ipak može ubrzgati preko potrebnu efikasnost u evropske pravosudne sisteme i povećati rast. EU podržava posredovanje i ostale alternativne mehanizme za rešavanje sporova (ARS) kao brze i jeftine alternative odlasku u sud. Posredovanje i ARS daju građanima i firmama opciju da reše svoje nesuglasice van suda. Ovo može da im uštedi vreme i novac. Tako mogu da se reše sporovi između firmi, poslodavaca i zaposlenih, stanodavaca i stanara, ili porodica, kako bi oni mogli da održe i čak ojačaju svoje odnose na konstruktivan način - rezultat koji ne može uvek da se postigne sudskim postupkom. Istovremeno, dogovor postignut putem posredovanja je obavezujući i može se primeniti.

Finansiranje pravosudnih politika

EU finansira dva programa, 'Program pravde' i 'Program prava, jednakosti i građana', koji će trajati od 2014-2020 godine sa ukupnim budžetom od 817 miliona evra. Oba programa su jednostavnija i laka za upravljanje u poređenju sa prethodnim programima i ojačaće šest postojećih programa u oblasti pravde i prava. Program pravde ima za cilj da osigura da se zakonodavstvo EU u građanskim i krivičnim pitanjima primeni delotvorno. Ovo će pomoći da se osigura odgovarajući pristup pravdi ljudima i firmama u prekograničnim pravnim predmetima u Evropi. Program će takođe podržati aktivnosti EU usmerene ka suzbijanju narkotika i kriminala. Program prava, jednakosti i građana će pomoći da prava i slobode ljudi budu delotvorna u praksi tako što će ih učiniti dostupnijim i doslednije primenjenim širom EU. On će promovisati prava deteta, prava osoba sa invaliditetom i prava građana, zaštitu podataka, rodnu jednakost i načelo nediskriminacije. Isto tako, on će se boriti protiv rasizma, ksenofobije, homofobije i nasilja na ženama i decom.

Šta radi EU: poboljšanje svakodnevnog života građana i firmi

Dostignuća tokom vremena

Politike koje se tiču pravosuđa, osnovnih prava i građana se zasnivaju na vrednostima i načelima koja su najdraža Evropljanima, kao što su demokratija, sloboda, tolerancija i vladavina prava.

Tokom proteklih 50 godina, EU je preduzela odlučne korake ka evropskom području pravde. Godine 1968. je dogovorena prva konvencija o nadležnosti i primeni građanskih i krivičnih presuda. Godine 1970. je Evropski sud pravde ustanovio da je jednakost osnovno pravo. Od stupanja na snagu Lisabonskog sporazuma, Povelja o osnovnim pravima EU je postala pravno obavezujuća za EU i osnovna prava su opšti princip zakona EU. Jedinstveno tržište od 1992. godine omogućava ljudima i firmama da se slobodno kreću i trguju unutar EU. Tokom istog vremenskog perioda izrađen je set zakona za zaštitu ekonomskih interesa potrošača i očuvanje njihovog trenutnog nivoa zaštite. Godine 1993. je zvanično ustanovljeno evropsko državljanstvo i od tada svako od nas u Evropi ima dodatna prava: pravo na život, putovanje, studiranje, rad, penzionisanje, trgovinu, stupanje u brak, dobijanje zdravstvene zaštite i učešća u demokratskom životu - bilo gde u EU.

Građani

Sledeći primeri koji predstavljaju dostignuća u pravdi za građane pokazuju kako su ove politike imale uticaj na poboljšanje svakodnevnog života građana.

Dok ljudi putuju slobodno unutar EU važno je da uživaju neograničeni pristup sudskom sistemu zemlje u kojoj se nalaze. Intenzivirana je saradnja između nacionalnih sudskih organa kako bi se osiguralo da zakonske odluke donete u jednoj zemlji budu priznate i primenjene u bilo kojoj drugoj zemlji. Ovo je naročito bitno za porodični zakon. Povećanjem broja ljudi koji žive u zemljama EU koje nisu njihove zemlje, formirano je više međunarodnih porodica. Kada se međunarodni parovi sa decom rastanu, propisi EU o razvodu, starateljstvu nad decom i izdržavanju podstiču na postizanje obostrano prihvatljivih rešenja i daju pravnu sigurnost o nadležnosti i primenljivim zakonima kada se predmeti podnesu sudu.

Eva iz Mađarske i Rolf iz Nemačke žive u Italiji. Oni imaju jednu ćerku, Anu. Nakon nekoliko godina, Eva je htela da se razvede. Zahvaljujući propisima EU, Eva je

uspela da podnese tužbu za razvod u Italiji. Pošto su Eva i Rolf u dobrim odnosima, oni su potpisali sporazum kojim su izabrali nemački zakon za njihov razvod, koji je Italijanski sud primenio. Pošto ćerka Eve i Rolfa, Ana, takođe živi u Italiji, italijanski sud je takođe mogao da odluči o starateljstvu nad Anom i pravu roditelja na posete. Na Evin zahtev, italijanski sud je doneo odluku o izdržavanju Ane.

Što se tiče testamenata i nasleđa, propisi EU će osigurati da od 2015. godine izbor građana koji su doneli odluku o svojoj svojini pre svoje smrti budu priznata u svim državama članicama EU. Propisi EU jasno definišu koji organ je nadležan u rešavanju nasleđa i obezbeđuju da svaka odluka tih organa bude priznata i primenjena svugde u EU. Štaviše, naslednici i upravnici imanja će moći da dokažu svoj status i prava bilo gde u EU na osnovu Evropskog uverenja o nasleđu. Ovaj pravni okvir donosi preko potrebnu pravnu sigurnost za 450.000 prekograničnih nasleđa godišnje u Uniji i olakšava upravljanje nasleđenim imanjima procenjenim na oko 120 milijardi evra.

U oblasti krivičnog prava, građani mogu da se oslone na 'pravo na pravično suđenje' širom Evrope ukoliko su osumnjičeni ili optuženi za krivično delo.

Erki je iz Finske otišao u Italiju na odmor i gde je uhapšen. On ima pravo na prevod i pravni savet na finskom jeziku tokom celog postupka u Italiji. Erki će takođe dobiti 'obaveštenje o pravima' na maternjem jeziku, koje navodi njegova osnovna prava tokom postupka.

EU radi na poboljšanju saradnje između sudskih organa zemalja EU.

Zaštita prava žrtava širom EU je ključni prioritet Evrope. Zahvaljujući Lisabonskom sporazumu, EU sada može da uspostavi delotvorni zakon EU. Kao prvi korak, ona je uvela propise za sve zemlje EU kojima se utvrđuju minimalni standardi za prava, podršku i zaštitu žrtava zločina. Ovo obezbeđuje da žrtve dobiju priznanje i poštovanje koje zaslužuju i isti nivo zaštite, podrške i pristupa pravdi širom EU, bez obzira odakle iz EU dolaze ili žive.

Ana je opljačkana i pretučena na ulici. Njen napadač je uhvaćen i ona je smogla hrabrosti da ode na sud i svedoči. Zahvaljujući propisima EU, Ana može biti sigurna da će ona i njen napadač biti odvojeni tokom postupka i da ne mora da se suoči sa njim.

EU je delovala više od 50 godina na zaštiti načela jednakih zarada za isti posao ili posao iste vrednosti. Ugovor iz Rima iz 1957. godine dao je osnovu za usvajanje nekoliko važnih delova evropskog zakonodavstva o jednakim zaradama.

Gabriele Defren je 1970. radila kao stjuardesa za avioprevoznika Sabena. Kompanija joj je isplaćivala manju zaradu nego muškim kolegama za isti posao. Gđica Defren je uspešno iskoristila svoje pravo na jednak tretman na osnovu rodne ravnopravnosti pred Evropskim sudom pravde. Ovo je verovatno najpoznatiji primer direktne primene zakona EU.

Svi građani EU imaju pravo na konzularnu pomoć ukoliko se nalaze van EU u zemljama u kojima njihova zemlja nema predstavništvo. Građani EU mogu otići u konzulat ili ambasadu bilo koje druge zemlje EU da zatraže pomoć i dobiju tu pomoć prema istim uslovima kao i državljani te zemlje EU, ukoliko su, na primer, uhapšeni, imali su ozbiljnu nezgodu ili su izgubili bitna dokumenta. Građani EU takođe imaju pravo na pomoć u kriznim situacijama. Zemlje EU moraju pomoći građanima u evakuaciji, kada je neophodno, kao da su njihovi državljani. Građani mogu saznati da li njihova zemlja ima predstavništvo u zemlji u koju putuju na Veb strani **Evropske komisije o konzularnoj zaštiti**.

Aristotel iz Grčke je putovao u Bangladeš poslom i izgubio je pasoš. Pošto Grčka nema predstavništvo u Bangladešu, Aristotel nije znao kome da se obrati. Proverio je na veb strani za konzularnu zaštitu i saznao da predstavništva Danske, Italije ili nemačke u Daki mogu da mu pomognu.

Prilikom kupovine roba i usluga bilo gde u EU, građani imaju potrošačka prava u vezi sa informacijom o proizvodu, trajanjem garancije, zahtevom za popravkom, zamenom ili povraćajem, plaćajući porez na dodatnu vrednost (PDV) za kupovinu u inostranstvu i kupovinu usluga iz druge zemlje EU. Propisi EU takođe olakšavaju povraćaj prekograničnih dugova.

Lakši pristup informacijama

Pokretanje evropskog portala e-pravosuđe 2010. godine bilo je samo prvi korak u razvoju višejezičke pristupne tačke na internetu koja olakšava život građanima, firmama i stručnjacima u Evropi.

Evropski portal e-pravosuđe je tačka sa svim neophodnim sadržajima za pristup pravosudnim informacijama. On pruža građanima lak pristup alatima i najnovijim informacijama u vezi sa pravima osobe u Evropskoj uniji i za rešavanje sukoba bilo u sudu ili van njega. I, dostupan je na 23 jezika!

<http://e-justice.europa.eu>

Žan livi u Francuskoj i kupio je bicikl iz prodavnice u Holandiji ali istu nikada nije dobio. Sredstva su već skinuta sa njegovog bankovnog računa. Žan je proverio evropski portal e-pravosuđe i saznao sve informacije i obrasce potrebne da se prijavi za proceduru malih potraživanja koja pokrivaju potraživanja do 2.000 evra.

Evropska komisija predlaže povećanje vrednosti potraživanja koja potpadaju pod evropsku proceduru malih potraživanja na 10.000 evra, čineći proceduru lakšom za korišćenje.

Evropsko zakonodavstvo štiti potrošače koji idu na odmor u paket aranžmanu i pruža zaštitu, na primer, u slučaju prestanka rada tur operatera. Putnici koji su uplatili paket aranžman u EU imaju pravo na povraćaj unapred uplaćenih sredstava ili, ako se već nalaze na određenoj za odmor, da budu vraćeni kući.

Evropska komisija je u julu 2013. **dala predlog da se modernizuje direktiva EU iz 1990.** godine o paket aranžmanima, koja je služila kao temelj za zaštitu koja se nudi turistima iz EU. Ona takođe nudi sveobuhvatnu zaštitu potrošača koji unapred rezervišu paket aranžmane koji uključuju kombinaciju, na primer, leta, hotela ili iznajmljivanja vozila. Zaštita obuhvata pravo na dobijanje svih neophodnih informacija pre potpisivanja ugovora, obezbeđujući da je strana odgovorna za pružanje svih usluga iz paketa i garanciju vraćanja u slučaju da tur operater propadne.

Reforma odgovara osnovnoj transformaciji turističkog tržišta: građani sve aktivnije učestvuju u pripremi svojih odmora prema svojim konkretnim zahtevima, naročito korišćenjem interneta za sastavljanje putnih aranžmana nego izbora iz pripremljenih paketa iz brošure.

Propise je teško primeniti u eri interneta kada potrošači sve češće rezervišu prilagođene pakete onlajn (bilo od trgovaca ili nekoliko poslovno povezanih trgovaca) – zbog čega su potrošači nesigurni da li mogu da računaju na zaštitu, a trgovci u pogledu svojih obaveza. Samim tim, ažuriranje propisa iz 1990. godine je suštinsko za prilagođavanje direktive o paket aranžmanima digitalnoj eri. To znači da će 120 miliona dodatnih potrošača koji kupuju prilagođene paket aranžmane takođe biti zaštićeno direktivom.

Predložena reforma će povećati transparentnost i ojačati zaštitu potrošača u slučaju da nešto krene po zlu. Firme će takođe imati koristi jer će reformom biti izbačeni zastareli zahtevi za informacijama, kao što su potreba za preštampanjem brošura, i osiguraće da nacionalne šeme za nesolventnost budu priznate širom granica.

Turisti koji koriste paket aranžmane imaju pravo da dobiju osnovne informacije i pomoć. Ukoliko, na primer, hotel ne odgovara onome što je tur operater obećao, turista će moći da traži naknadu. U Evropskoj uniji se svake godine proda oko 118 miliona paket putovanja svake godine.

Kada su Davi i Marija rezervisali odmor, oni su odlučili da to bude „ol-inkluziv“ putovanje Mediteranom. Kada su stigli u hotel, otkrili su da u kupatilu nema vode. Žalili su se na recepciji i tražili da se promeni soba ali im je recepcioner rekao da nema više slobodnih soba i da problem sa vodom ne može da se reši. Pošto su Marija i Davi rezervisali paket odmor, oni su zaštićeni propisima EU o paket aranžmanima i tur operater je bio u obavezi da nađe rešenje. David i Marija su dobili sobu u drugom hotelu i mogli su da uživaju u odmoru na suncu.

Izveštaji EU o državljanstvu

Evropska komisija je 2010. objavila prvi svoj izveštaj EU o državljanstvu koji predlaže konkretne korake da se život građana EU poboljša kada upražnjavaju svoja prava u drugoj zemlji EU. Ona uključuju stupanje u brak, kupovinu kuće, aktivno učešće u politici, studiranje, rad, dobijanje medicinske nege, i tako dalje. Izveštaj iz 2010. je obuhvatio 25 konkretnih akcija koje imaju za cilj olakšanje života svih Evropljana.

Komisija je ispratila ovo 2013. godine drugim izveštajem EU o državljanstvu koji daje sliku o ostvarenom napretku u primeni ovih 25 akcija.

Kada rezervišete put u inostranstvo, možete se osloniti na zaštitu potrošača širom Evrope.

OPIPLJIVA POBOLJŠANJA ŽIVOTA GRAĐANA:

- Olakšanje cirkulacije javnih dokumenata. Evropska komisija je u aprilu 2013. predložila da građani neće više morati da dostavljaju skupe 'legalizovane' verzije ili 'ovlašćene' prevode službenih dokumenata kada, na primer, registruju kuću ili kompaniju, stupaju u brak ili traže karton o boravištu. Ukidanje ovih zahteva uštedeće građanima i firmama u EU do 330 miliona evra, ne računajući uštedeno vreme i izbegnute neprijatnosti.
- Smanjenje birokratije za 3,5 miliona ljudi koji svake godine registruju auto u drugoj zemlji. Ovo je dovelo do uštede od najmanje 1,5 milijardi evra godišnje za firme, građane i uprave za registraciju.
- Predlaganje brzih i jeftinih rešenja za potrošače kako bi vanskudski rešili svoje sporove sa trgovcima u EU, omogućavajući im da uštede oko 22,5 milijardi evra godišnje širom Evrope.
- Ponuda građanima informacija prilagođenih korisnicima o njihovim pravima u EU na veb stranama **Vaša Evropa i Europe Direct**.

Evropska komisija je u izveštaju o državljanstvu za 2013. predložila dodatne akcije za nadgradnju na uspesima iz prethodnih godina.

Novi izveštaj je naglasio 12 konkretnih akcija u šest ključnih oblasti.

- uklanjanje prepreka za radnike i predavače u drugim zemljama EU;
- smanjenje birokratije;
- zaštita najugroženijih;
- eliminisanje prepreka za prekograničnu kupovinu;
- pružanje boljih informacija o EU;
- unapređenje angažovanja građana u demokratiji.

12 novih akcija ima za cilj osnaživanje prava građana EU:

1. Sagledati produženje izvoza beneficija za nezaposlenost na period duži od obavezna 3

meseca, kako bi se olakšalo građanima da traže posao u drugoj zemlji EU.

2. Razviti kvalitetan okvir obuka i modernizovati evropske službe za zapošljavanje (EURES).
3. Raditi na rešenju za uklanjanje prepreka sa kojima se suočavaju građani EU u pogledu identifikacionih i boravišnih dokumenata koje izdaju države članice, uključujući i razvoj opcionih jedinstvenih evropskih dokumenata za građane.
4. Olakšati građanima Evrope kretanje i operacije preko granica kako bi se izborili sa različitim setovima poreskih pravila i, konkretno, izbegavanje duplog oporezivanja.
5. Olakšati priznavanje uverenja o ispravnosti puteva, čime će putovanje građana u drugu zemlju svojim vozilom biti lako i bezbedno.
6. Podrška razvoju uzajamno priznate kartice EU o invaliditetu radi obezbeđivanja jednakog pristupa u EU određenim konkretnim beneficijama (uglavnom u oblastima transporta, turizma, kulture i odmora).
7. Jačanje proceduralnih prava ljudi osumnjičenih ili optuženih u krivičnim postupcima, uzimajući u obzir konkretnu situaciju dece i ranjivih građana.
8. Revidirati Evropsku proceduru malih zahteva radi olakšanja rešavanja sporova u vezi sa kupovinom u drugoj zemlji EU.
9. Izraditi model za onlajn prikazivanje ključnih zahteva kako bi informacije o digitalnim proizvodima bile jasne i lake za upoređivanje.
10. Preduzeti mere za obezbeđivanje da lokalne administracije dobiju alate za puno razumevanje prava građana EU na slobodno kretanje.
11. Obezbediti smernice pogodne za građane na centralnoj veb strani Evropa kako bi se olakšalo i razjasnilo građanima kome da se obrate za svoja prava.
12. Komisija će:
 - unaprediti svest građana o njihovim građanskim pravima u EU, priručnikom koji predstavlja ta prava jasnim i jednostavnim jezikom;
 - predložiti konstruktivne načine da se omogući građanima EU koji žive u drugoj zemlji EU da zadrže svoje pravo glasa na nacionalnim izborima u svojoj zemlji porekla;
 - ispitati načina za jačanje i razvoj evropskog javnog prostora, na osnovu postojećih nacionalnih i evropskih struktura, kako bi se okončala trenutna fragmentacija javnog mnjenja duž nacionalnih granica.

Izveštaj o državljanstvu iz 2013. činio je centralni deo Evropske godine građana 2013. On se zasniva na doprinosima građana prikupljenim putem opsežnih javnih konsultacija kao što su onlajn upitnici, istraživanja Eurobarometra o građanskim i izbornim

pravima u EU, konferencije aktera sa civilnim društvom i ostalim institucijama, sastanci eksperata i takozvani 'Dijalozi sa građanima'. On je služio da se potkrepi debate tokom cele Evropske godine građana, u susret evropskim izborima 2014.

Firme

Sledeći primeri koji predstavljaju dostignuća u pravdi za rast pokazuju kako su ove politike imale uticaj na poboljšanje svakodnevnog života firmi.

Pravosudna saradnja između zemalja EU u građanskim i komercijalnim pitanjima podržava jedinstveno tržište EU. Trenutno zakonodavstvo utvrđuje zajednička pravila EU o nadležnosti u građanskim i komercijalnim pitanjima i samim tim razjašnjava kada je sud nadležan za prekogranične sporove. Ovo takođe obuhvata propise EU koji definišu koji zakon važi u tim sporovima i to olakšava primenu presuda od strane jedne zemlje a koje izdaju sudovi u jednoj zemlji. Od 2015. godine, reforma postojećih propisa će uštedeti firmama – naročito malim i srednjim preduzećima – vreme i novac jer će svaka presuda izdata u jednoj zemlji EU automatski biti priznata i primenjena u drugoj zemlji EU.

[Kompanija sa sedištem u Francuskoj zaključuje građevinski ugovor sa kompanijom sa sedištem u Poljskoj u kojem određuju da je sud u Varšavi nadležan za sporove koji nastanu primenom ovog ugovora. Propisi EU obezbeđuju da se presuda suda u Varšavi prizna, čak i ako, na primer, zgrada treba da se gradi u Parizu; i da presuda koju donese poljski sud bude automatski priznata i primenjena bilo gde u EU, uključujući i Francusku.](#)

Kako bi se omogućilo glatko funkcionisanje jedinstvenog tržišta, evropske procedure olakšavaju prekograničnu naplatu dugova. Evropski nalog za uplatu obuhvata prekogranična građanska i komercijalna monetarna potraživanja, pojednostavljuje procedure i ubrzava proces uz smanjenje troškova parnice. Evropski nalog za uplatu je priznat i primenjuje se u svim zemljama Evropske unije (EU) osim u Danskoj bez potrebe za deklaraciju o primenljivosti.

[Austrijska sportska kladionica je radila sa italijanskom kompanijom koja je prikupljala opklade od lokalnih kladionica u Italiji i prosleđivala je novac austrijskoj kompaniji. Kada je ugovorni odnos prestao, austrijska kompanija je shvatila da joj je italijanska još uvek dužna veliki iznos novca. Austrijska kompanija je otišla u austrijski sud i u roku od jednog meseca je dobila Evropski nalog za uplatu koji je automatski priznat i primenljiv u Italiji.](#)

Propisi EU o nelojalnim komercijalnim praksama imaju za cilj unapređenje i zaštitu lojalne konkurencije. Zakonodavstvo EU obezbeđuje da potrošači ne budu dovedeni u zabludu ili izloženi agresivnom marketingu i da svaki zahtev trgovaca u EU bude jasan, tačan i potkrepljen. Propisi donose usklađivanje i uzajamno priznavanje između država, uklanjajući unutrašnje tržišne prepreke. Firme su u stanju da reklamiraju i plasiraju proizvode i usluge svim potrošačima u EU, na isti način kao i svojim domaćim potrošačima.

Na kraju, propisi EU o prekograničnoj nesolventnosti su modernizovani kako bi olakšali spasavanje firmi sa problemima koje su aktivne u različitim državama članicama. Evropska komisija je 2014. preporučila državama članicama da reformišu svoje nacionalne zakone o nesolventnosti kako bi se omogućilo firmama da rešavaju finansijske poteškoće u ranoj fazi i da smanje period izvršenja dugove za preduzetnike koji su bankrotirali, samim tim promovišući drugu priliku.

Komisija takođe podržava dobrovoljne inicijative kojima se promoviše upravljanje u firmama, naročito povelje o raznolikosti. Povelja o raznolikosti je kratak dokument koji kompanija ili javna institucija dobrovoljno potpisuje. Ona naglašava mere koje će biti preduzete da se unapredi raznolikost i jednake prilike na radnom mestu, bez obzira na rasu ili etničko poreklo, seksualnu orijentaciju, pol, starost, invaliditet i veru. Preko 7.100 kompanija, uključujući i preduzeća, javne organe, NVO-e, koje zapošljavaju preko 13,6 miliona ljudi potpisalo je povelje o raznolikosti utvrđene do sad širom EU.

Godine 2014. je usvojena direktiva o obelodanjivanju nefinansijskih i informacija o raznolikosti od strane određenih kompanija i grupa. Dotične kompanije će morati da obelodane informacije o politikama, rizicima i ishodima u vezi sa ekološkim pitanjima, socijalnim i aspektima u vezi sa zaposlenima, poštovanjem ljudskih prava, antikorupcijom i pitanjima mita, i raznolikosti u svojim upravnim odborima. Novi propisi će važiti samo za neke velike kompanije sa više od 500 zaposlenih.

Mala kompanija sa sedištem u Irskoj specijalizovana za domaće proizvode za negu koji su posebno popularni kod francuskih i nemačkih turista. Ti turisti su često tražili da im se još proizvoda pošalje poštom. Direktorka je želela da reklamira i proda svoje proizvode direktno u francuskoj i nemačkoj izradom svoje veb strane, ali pošto nije poznavala nacionalne zakone tih zemalja, ona je brinula o potencijalnim problemima. Zahvaljujući propisima EU, firme svih veličina mogu da manje troše na pravne savete o tome kako da se pridržavaju marketinških i reklamnih propisa koji im nisu poznati, i u stanju su da plasiraju svoje proizvode širom Evrope.

© Sebastian Duda/Fotolia

Potrebne su nam efikasne pravne procedure da se kompanijama omogući da rastu.

Poboljšanje života građana Evrope romske nacionalnosti

Romi – najveća etnička manjina u Evropi – deo su Evrope vekovima, ali se često suočavaju sa predrasudama, netolerancijom, diskriminacijom i isključivanjem.

Romi u Evropi žive u značajno lošijim socijalno-ekonomskim uslovima od šire populacije. Na primer:

- samo 42 % romske dece završi osnovnu školu, u poređenju sa prosekom u EU od 97,5%;
- oni se suočavaju sa nižim stopama zaposlenosti i višim stopama diskriminacije;
- često nemaju pristup osnovnim uslugama kao što su tekuća voda i struja;
- očekivani životni vek Roma je 10 godina kraći od proseka u EU.

Zemlje i institucije EU imaju zajedničku odgovornost da poboljšaju socijalno uključivanje i integraciju Roma korišćenjem svih raspoloživih instrumenata i politika za koje su odgovorne. Od 2011, Okvir EU za nacionalne strategije za integraciju Roma, koje važe do 2020, predviđaju pomoć državama članicama u donošenju opipljive razlike u životima Roma.

Komisija svake godine prati napredak u sprovođenju svih nacionalnih strategija za integraciju Roma usvojene u okviru ovog Okvira.

Pored toga, države članice EU su se u decembru 2013. obavezale u preporuci Saveta da preduzmu delotvorne mere za integraciju Roma radi bržeg donošenja promena u situaciji u kojoj se nalaze Romi. One uključuju mere politika u obrazovanju, zapošljavanju, pristupu zdravstvenoj zaštiti i stanovanju, ali i mere u oblasti antidiskriminacije, zaštite romske dece i žena, jačanja lokalnih aktera i transnacionalne saradnje. Ova preporuka dodaje novi instrument pravnom i političkom pejzažu, ali što je važnije ona predstavlja snažnu i

jednoglasnu političku posvećenost država članica da ulože više i bolje napore radi postizanja stvarnih poboljšanja.

Procena napretka situacije Roma za 2014. koju je sprovela Komisija na terenu potvrđuje potrebu da se ulože dodatni održivi naponi radi postizanja promene širih razmera. Prevladavaju ključni izazovi, kao što su uporno odvajanje romske dece u posebne škole/razrede, nedostatak sistematskih mera za povećanje učešća Roma na tržištu rada, odsustvo obuhvatanja osnovnom zdravstvenom zaštitom za sve u mnogim državama članicama, i getoizacija gradova i segregacija u ruralnim sredinama. Kako bi se odgovorilo na ove izazove, glavne politike bi takođe trebalo da postanu inkluzivnije i da odgovaraju na potrebe Roma.

Na Evropskom samitu za Rome održanom u Briselu u aprilu 2014, donosioci odluka na visokom nivou u EU i na nacionalnom nivou prepoznali su da lokalne i regionalne vlasti takođe imaju ključnu ulogu u integraciji Roma, kao i potrebu da se ojačaju kapaciteti lokalnih i regionalnih vlasti.

Jačanje lokalnih aktera, kao i nacionalnih kontakt osoba za Rome neophodan je preduslov za uspeh strategija za integraciju Roma u državama članicama.

Koristi integracije

Romi čine sve veći udeo u radno sposobnoj populaciji, sa prosečnom starošću od 25 godina u poređenju sa EU prosekom od 40 godina. Istraživanja Svetske banke predlažu da puna integracija Roma može doneti ekonomske koristi od oko 0,5 milijardi evra godišnje poboljšanjem produktivnosti, smanjenjem iznosa za socijalnu zaštitu i povećanjem naplate poreza.

Pregled: osnaživanje građana i negovanje rasta

Poboljšanje svakodnevnog života građana EU je tekući proces. U svom izveštaju o državljanstvu EU utvrđuje konkretne akcije koje imaju za cilj uklanjanje preostalih prepreka za evropsko pravosudno područje. Jedinstveno tržište za građane mora da se bori sa bespotrebnim birokratskim preprekama radi slobodnog kretanja. S tim u vezi, EU je predložila, na primer, pojednostavljivanje procedura za cirkulaciju dokumenata o civilnom statusu preko granica. EU će dodatno ojačati prava osumnjičenih ili optuženih lica. EU pridaje posebnu pažnju najranjivijim grupama društva i podržaće zemlje EU u njihovim naporima da povećaju socijalnu i ekonomsku integraciju Roma.

Poverenje potrošača je ključno za povećanje potražnje i obnavljanje rasta. Opšta strategija Komisije za potrošače uneta u Evropsku potrošačku agendu pokazuje kako prava potrošača pomažu da se održi ovo poverenje. Uz podsticanje potrošača i firmi da iskoriste

poslednja dešavanja u digitalnom svetu, EU će osigurati zaštitu onlajn ličnih podataka.

Reforma zakonodavstva za zaštitu podataka će olakšati teret firmama i smanjiti birokratiju za preduzeća izlaskom iz tekuće pravne zakrpe i nuđenjem jasnog seta pravnih propisa. EU teži daljem poboljšanju uslova za firme predlažući instrument za alternativno rešavanje sporova između kompanija, rešavanjem pitanja reklama koje dovode u zabludu ili komparativno nelojalnih reklama, i modernizacijom zakonodavstva o nesolventnosti. EU predlaže poboljšanje efektivnog povraćaja imovine stečene kriminalnim radnjama, jačanje sankcija protiv krivotvorenja evra i zaštitu finansijskih interesa EU krivičnim zakonom. Buduće Evropsko javno tužilaštvo će sprovoditi efikasne i delotvorne istrage i gonjenja širim EU kako krivična dela protiv budžeta EU ne bi prošla nekažnjeno. Nastavkom svojih napora u borbi protiv nezakonite trgovine narkoticima, EU će definisati šta čini krivično delo i koje

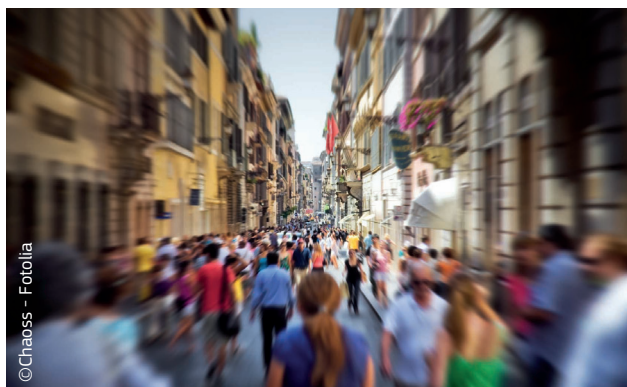
bi kazne bile odgovarajuće, uz istovremeno suzbijanje rasta novih psihoaktivnih supstanci.

Jačanje zakona EU za suzbijanje diskriminacije i obezbeđivanje da se delotvorno primenjuje u svim zemljama EU ključni je cilj. EU je posvećena pružanju svima istinskog prava da u potpunosti iskoriste prednosti jedinstvenog tržišta, životom i radom bez diskriminacije na osnovu pola, rase ili etničkog porekla, vere ili veroispovesti, invaliditeta, starosti i seksualne orijentacije. Samim tim, jedan od prioriteta u narednim godinama biće usvajanje zaostalih predloga o boljoj zaštiti od diskriminacije na osnovu invaliditeta, starosti, vere ili veroispovesti i seksualne orijentacije van mesta zaposlenja i zanimanja. Pored toga, EU teži smanjenju rodne razlike u zaradama i – prema drugom zaostalom predlogu – povećanju udela žena u odborima navedenih kompanija, kako bi se pomoglo da se 'probije led' koji sprečava žene da iskoriste svoj profesionalni potencijal.

Ukoliko će ljudi i firme da iskoriste u potpunosti prednosti jedinstvenog tržišta EU, potreban im je lak pristup pravdi pod jednakim uslovima u svim zemljama. Potrebna su pravila koja će obuhvatiti celu EU. Ali, zemlje EU se takođe podstiču da učine svoje pravosudne sisteme efikasnijim i da primene neophodne reforme pravosuđa kao deo njihovih programa ekonomskog oporavka, čime će doprineti politici pravda za rast.

Nezavisnost pravosudnih sistema i poštovanje vladavine prava su dve osnovne vrednosti na kojima je izgrađena Evropska unija. Vladavina prava i sudska nezavisnost su u srcu EU, i moraju se poštovati u svih 28 država članica EU. Evropsko pravosudno područje izgrađeno je na uzajamnom priznanju i uzajamnom poverenju. Kako bi evropsko pravosudno područje funkcionisalo na pravi način potrebno mu je poverenje: međusobno poverenje u pravosudne sisteme i pravosudne organe. Efikasan i pravosudni sistem kome se veruje doneće ekonomske koristi.

One of the EU's priorities is to strengthen citizens' rights.

Pouzdanost i poverenje da se vladavina prava u potpunosti poštuje znači poverenje da se ulaže u tu ekonomiju. U kontekstu Evropskog semestra, Evropska komisija već ima puno instrumenata za merenje ekonomskih i socijalnih dešavanja u državama članicama, ili za procenu efikasnosti javne uprave.

EU je od 2013. razvila novu alatku – 'Tabela sa rezultatima EU pravosuđa' – radi promocije delotvornih pravosudnih sistema u Evropskoj uniji i samim tim jačanja ekonomskog rasta. Tabela sa rezultatima EU pravosuđa pruža objektivne, pouzdane i uporedive podatke o funkcionisanju pravosudnih sistema u 28 država članica EU. Poboljšanje kvaliteta, nezavisnosti i efikasnosti pravosudnih sistema već je deo procesa koordinacije ekonomskih politika EU u okviru Evropskog semestra, koji ima za cilj polaganje temelja za obnovu rasta i otvaranje radnih mesta.

Tabela sa rezultatima pravosuđa 2014. spaja podatke različitih izvora. Većinu kvantitativnih podataka pruža Komisija Saveta Evrope za ocenu efikasnosti pravosuđa (CEPEJ) koja prikuplja podatke od država članica. Tabela sa rezultatima 2014. takođe predstavlja ishod dve pilot studije, koje pružaju fino obrađene podatke o trajanju sudskih postupaka u vezi sa zakonom o konkurenciji, izražene u prosečnim danima.

Ključni nalazi tabela sa rezultatima pravosuđa EU za 2014 pokazuju sledeće:

- Neke države članice se i dalje suočavaju sa konkretnim izazovima u pogledu efikasnosti svojih pravosudnih sistema. Dugi postupci u prvom stepenu, zajedno sa niskim stopama rešavanja ili velikim brojem zaostalih predmeta, naglašavaju potrebu da se izvrše određena poboljšanja. Iako su nedavno u određenim državama članicama (na primer u Portugaliji) usvojene ambiciozne reforme, njihovi napori još uvek ne mogu da se odraze na tabelu sa rezultatima jer su podaci uglavnom iz 2012.
- Dostupnost alatki informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT) za sudove je povećana ali postoji prostor za dalji napredak, naročito za olakšavanje kontakata između građana i sudova.
- Mehanizmi za alternativno rešavanje sporova su sada dostupni u skoro svim državama članicama, dok praćenje i ocenjivanje aktivnosti suda postoji u većini država članica.

- U skoro trećini država članica stopa učestvovanja sudija u kontinuiranim obukama o EU zakonima je preko 50%. Obuka sudija i pravnih eksperata i ICT alatke su ključni za delotvorno funkcionisanje evropskog pravosudnog područja na osnovu uzajamnog poverenja.
- U nekim državama članica se percepcija nezavisnosti poboljšala dok se u nekim pogoršala.

Tabela sa rezultatima pravosuđa EU doprinosi Evropskom semestru tako što pomaže da se identifikuju

pitanja koja se tiču pravosuđa koja zaslužuju posebnu pažnju. Zajedno sa konkretnom procenom situacije u državama članicama, tabela sa rezultatima za 2014. doprinosi upućivanju **konkretnih preporuka za zemlju** u oblasti pravosuđa za 12 država članica (Bugarska, Irska, Španija, Hrvatska, Italija, Letonija, Mađarska, Malta, Poljska, Rumunija, Slovenija i Slovačka). Ove preporuke su usvojene od strane Evropskog saveta u julu 2014. Države članice bi u sledećem koraku trebalo da sprovedu ovu političku smernicu, kao deo svojih napora na povećanju inkluzivnog i održivog rasta. Komisija će u 2015. godini podneti izveštaj o napretku u sprovođenju.

Saznajte više

- ▶ Sveobuhvatne i ažurne informacije o svim pravosudnim politikama: <http://ec.europa.eu/justice>
- ▶ Pridružite nam se na Fejsbuku (Facebook): : <http://www.facebook.com/EUJustice>
- ▶ Pratite nas na Tviteru (Twitter): http://twitter.com/EU_Justice
- ▶ Informacije o pravosudnim sistemima i poboljšanom pristupu pravosuđu širom EU, na 23 jezika: <http://www.e-justice.eu>
- ▶ Informacije i kontakt detalji konzulata i ambasada zemalja EU van EU: <http://ec.europa.eu/consularprotection>
- ▶ Pomoć i saveti za državljane EU i njihove porodice o putovanju, radu, penzionisanju, obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, formalnostima o stanovanju, vozilima, itd: http://europa.eu/youreurope/citizens/index_en.htm
- ▶ Praktične smernice za poslovanje u Evropi: http://europa.eu/youreurope/business/index_en.htm
- ▶ Veb strana o pravima dece za decu i tinejdžere; sadrže video igre, crtaće, video klipove i kratke članke koji mogu da im pomognu da nauče više o svojim pravima i kako EU pomaže da se ta prava zaštite: <http://ec.europa.eu/0-18>
- ▶ Pitanja o Evropskoj uniji?
Europe Direct može pomoći: 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

